

7. Okrema dumka vid 04.12.2019, sprava № 826/10228/17, provadzhennia N 11-1405app18, Verkhovnyi Sud. Velyka Palata [Separate opinion dated 04.12.2019, case No. 826/10228/17, proceedings N 11-1405app18, Supreme Court. Great Chamber]. Retrieved from <https://cutt.ly/mee8qdXN> [in Ukrainian].

8. Okrema dumka vid 14 serpnia 2020 roku, sprava № 240/10153/19, administratyvne provadzhennia № K/9901/13038/20, Verkhovnyi Sudu Ukrainy. Kasatsiinyi administratyvnyi sud [Separate opinion dated August 14, 2020, case No. 240/10153/19, administrative proceeding No. K/9901/13038/20, Supreme Court of Ukraine. Cassation Administrative Court]. Retrieved from <https://cutt.ly/LeeJZLV9> [in Ukrainian].

9. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 26 zhovtnia 2023 roku, sprava № 380/4680/21, administratyvne provadzhennia № K/990/21589/23 [Resolution of the Supreme Court dated October 26, 2023, case No. 380/4680/21, administrative proceeding No. K/990/21589/23]. Liga 360: Onlain-platforma - Liga 360: Online platform. Retrieved from <https://cutt.ly/eeeOdIDD> [in Ukrainian].

10. On administrative procedure: Law of Ukraine dated February 17, 2022 No. 2073-IX. Date of update 01.01.2024. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> [in Ukrainian].

11. Lysenkova S.L., Kopieichykova V.V. (2003). Teoriia derzhavy i prava [Theory of the state and law]. Kyiv, 135. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 15.05.2024

УДК 342.9

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-16-115-119

Моїсєєв Михайло Сергійович,
кандидат юридичних наук,
moisieiev.2024@gmail.com
ORCID ID: 0009-0007-3966-5973

ВІЙСЬКОВІ АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ

Статтю присвячено формуванню авторського бачення щодо визначення поняття військового адміністративного правопорушення, а також встановлення його характерних ознак. З метою з'ясування сутності та встановлення характерних ознак військових адміністративних правопорушень розкрито зміст більш ширших за своїм змістовним наповненням термінів, а саме «правопорушення» та «адміністративне правопорушення». Визначено етимологію слова «правопорушення» та наведено наукові точки зору деяких дослідників з приводу його трактування. Окрему увагу присвячено вивченню наукових підходів до виділення ознак адміністративного правопорушення. Запропоновано авторське бачення на визначення військового адміністративного правопорушення, під яким розуміти протиправне, винне (умисне або з необережності) діяння (у формі дії або бездіяльності), що посягає на законодавчо встановлений порядок проходження військової служби, вчинене спеціальним суб'єктом (військовослужбовцем, військовозобов'язаним, резервістом під час проходження зборів) та за яке передбачено накладення адміністративних стягнень у вигляді штрафу або арешту з утриманням на гауптвахті. Ознаки військових адміністративних правопорушень класифіковано на: загальні, якими характеризуються всі без виключення адміністративні проступки (вчинення у формі дії або бездіяльності, протиправність, винність, караність, суспільна шкідливість); спеціальні, тобто притаманні виключно військовим адміністративним правопорушенням (особливий об'єкт посягання, яким виступає законодавчо встановлений порядок проходження військової служби; спеціальний суб'єкт вчинення, яким може бути військовослужбовець, військовозобов'язаний, резервіст під час проходження зборів; специфікою адміністративних стягнень у вигляді штрафу або арешту з утриманням на гауптвахті тощо).

Ключові слова: правопорушення, адміністративне правопорушення, військове адміністративне правопорушення, протиправність, винність, суспільна шкідливість, караність, військовослужбовець.

Moisieiev M. MILITARY ADMINISTRATIVE OFFENSES: CONCEPTS AND CHARACTERISTICS

The article is devoted to the formation of the author's vision regarding the definition of the concept of a military administrative offense, as well as establishing its characteristic features. In order to clarify the essence and establish the characteristic features of military administrative offenses, the meaning of the terms, which are broader in terms of content, namely «offense» and «administrative offense», was revealed. The etymology of the word «offense» is defined and the scientific viewpoints of some researchers regarding its interpretation are given. Particular attention is devoted to the study of scientific approaches to the identification of signs of an administrative offense. The author's vision for the definition of a military administrative offense is proposed, which is understood as an illegal, culpable (intentional or negligent) act (in the form of action or inaction) that interferes with the legally established procedure for completing military service, committed by a special subject (military serviceman, conscript by a reservist during training) and for which administrative penalties are imposed in the form of a fine or arrest with detention at the guardhouse. Signs of military administrative offenses are classified into: general, which characterize all administrative offenses without exception (commitment in the form of action or inaction, illegality, guilt, punishment, public harm); special, that is, inherent exclusively to military administrative offenses (the special object of the offense, which is the legally established procedure for completing military service; the special subject of the offense, which can

be a military serviceman, conscript, reservist during military service; the specifics of administrative sanctions in the form of fine or arrest with custody, etc.).

Key words: offense, administrative offense, military administrative offense, illegality, guilt, public harm, punishment, military personnel.

Постановка проблеми. Важливим обов'язком громадян нашої держави, закріпленим на рівні Основного Закону, є захист своєї держави, її незалежності, територіальної цілісності. Оборона країни є невід'ємною складовою забезпечення її національної безпеки та показником спроможності протистояти реальним або можливим внутрішнім й зовнішнім загрозам [1, с. 11931; 2, с. 408]. Багато в чому ці важливі функції для життєдіяльності суспільства і загалом країни покладаються на військовослужбовців, проходження військової служби яких регулюється нормами чинного національного законодавства про військовий обов'язок і військову службу. Порушення нормативно встановлених правил проходження військової служби, зокрема, вчинення військових адміністративних правопорушень, має наслідком невідворотність настання юридичної відповідальності та застосування до винних осіб заходів державного примусу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В теорії адміністративного права визначенню поняття та встановленню ознак адміністративного правопорушення (проступку) неодноразово приділялася увага багатьох науковців, серед яких І. Л. Бородін, В. А. Бортник, В. В. Галуцько, М. В. Ковалів, О. І. Остапенко, Д. М. Павлов та ін. Водночас окремі питання адміністративної відповідальності військовослужбовців, у тому числі щодо з'ясування сутності та особливостей військових адміністративних правопорушень, викликали науковий інтерес таких дослідників, як М. Ю. Веселов, І. М. Коропатнік, М. А. Микитюк, О. О. Павлюк, С. В. Петков та ін.

Мета статті полягає у виробленні авторського бачення щодо визначення поняття військового адміністративного правопорушення, а також встановлення його характерних ознак.

Виклад основного матеріалу дослідження. В рамках тематики наукового пізнання з метою з'ясування сутності та встановлення характерних ознак військових адміністративних правопорушень першочергово необхідно розкрити зміст більш ширших за своїм змістовним наповненням термінів, а саме «правопорушення» та «адміністративне правопорушення».

З метою визначення етимології слова «правопорушення» звернемося до тлумачних словників української мови. Зокрема, у Великому тлумачному словнику сучасної української мови за редакцією В. Т. Бусела (2005 рік видання) термін «правопорушення» розкрито як порушення норм поведінки, встановлених законами чи іншими нормативними актами [3, с. 1102]. Згідно Тематичного реєстру гасел з напрямку «Юридичні науки», що міститься у Великій українській енциклопедії за редакцією А. М. Киридон (2017 рік видання), правопорушення трактується як суспільно небезпечне або шкідливе діяння (дія або бездіяльність), яке порушує норму права [4, с. 117].

Стосовно визначення терміну «правопорушення» існує багато наукових точок зору, про що свідчить вивчення наукової літератури з теорії права. Так Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць визначають правопорушення як винне, протиправне, суспільно небезпечне чи суспільно шкідливе діяння (дія чи бездіяльність) деліктоздатного суб'єкта, що тягне юридичну відповідальність [5, с. 225]. При цьому до основних ознак правопорушень науковці відносять такі: 1) має протиправний, неправомірний характер, тобто суперечить нормам права, являє собою порушення заборон, зазначених у законах і підзаконних актах; 2) має суспільно шкідливий або суспільно небезпечний характер; 3) виражається в поведінці – протиправній дії або бездіяльності; 4) має свідомо вольовий характер, тобто в момент вчинення правопорушення залежить від волі та свідомості учасників, перебуває під контролем їх волі та свідомості, здійснюється ними усвідомлено і добровільно; 5) є винним (правопорушенням визнається лише винне діяння); 6) є карним, тобто спричиняє застосування до правопорушника заходів державного примусу, заходів юридичної відповідальності у вигляді позбавлень особистого, організаційного і матеріального характеру [5, с. 225-226]. Схожим до зазначеного за змістовним наповненням є визначення правопорушення, що надають Р. Б. Тополевський, Н. В. Федіна, С. Й. Кравчук, А. А. Письменицький, В. Д. Гапотій, Я. В. Попенко, В. Г. Поліщук, як протиправне, винне, соціально шкідливе діяння (дія чи бездіяльність) деліктоздатної особи, яке тягне за собою юридично визначені для правопорушника негативні наслідки [6, с. 205; 7, с. 105; 8, с. 251]. Більшість зазначених дослідників доходять висновку, що правопорушенням властиві такі ознаки: 1) є неправомірним (суперечить нормам права); 2) має суспільно шкідливий характер; 3) є вираженням назовні (через дію або бездіяльність); 4) є вольовим та усвідомлюваним; 5) є винним; 6) є карним (тягне за собою юридичної відповідальності); 7) містить причинний зв'язок між діянням і соціально небезпечними наслідками, що наступили [6, с. 205; 7, с. 105; 8, с. 251-253].

О. М. Бандурка, О. М. Головка та О. С. Передерій дотримуються позиції, що правопорушення являє собою діяння, що є соціально шкідливим, протиправним, винним, учинення якого припускає притягнення суб'єкта правопорушення до юридичної відповідальності [9, с. 284]. Ознаки правопорушення дослідники вбачають у наступному: 1) є певним діянням (дією чи бездіяльністю); 2) є свідомо-вольовим актом поведінки особи, який знайшов вираз у дії або бездіяльності, тобто діянні; 3) характеризується суспільною небезпечністю або суспільною шкідливістю; 4) характеризується протиправністю, що виражається у

порушенню норми права; 5) спричинює юридичну відповідальність (у вигляді застосування санкцій до суб'єкта правопорушення), яка є відповідною реакцією держави на правопорушення [9, с. 284-285]. На думку М. І. Козюбри правопорушення є різновидом протиправної поведінки і характеризується рядом специфічних ознак, за наявності яких протиправна поведінка кваліфікується як порушення норм права, за яке особа може бути притягнена до юридичної відповідальності [10, с. 287]. Основними характеристиками правопорушення науковець визнає: 1) будь-яке правопорушення є діянням особи (фізичної або юридичної), що дістає прояв у зовнішній поведінці; 2) діяння особи (фізичної або юридичної) є суспільно небезпечним, що дістає прояв у спричиненні шкоди особистим чи суспільним інтересам чи загрози спричинення такої шкоди; 3) повинна існувати правова норма, яка забороняє те чи інше суспільно небезпечне діяння або вбачає правопорушення у невиконанні або неналежному виконанні зобов'язань [10, с. 288-289].

Поняття «адміністративне правопорушення» закріплено на рівні законодавства, а саме у ст. 9 Кодексу України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X (далі КУпАП), згідно якої ним визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність [11].

Для з'ясування характерних ознак адміністративних правопорушень необхідно звернутися до навчальної та наукової літератури з теорії адміністративного права. Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук та О. В. Дьяченко виходять з того, що діяння може бути визнане адміністративним правопорушенням за наявності чотирьох обов'язкових ознак: 1) суспільна шкідливість; 2) протиправність; 3) вина; 4) адміністративна караність [12, с. 175]. У свою чергу О. І. Остапенко, М. В. Ковалів та С. С. Єсімов виокремлюють наступні ознаки адміністративного правопорушення: 1) діяння (акти поведінки, виражені як у діях, так і в бездіяльності); 2) суспільна шкідливість (адміністративне правопорушення заподіює або створює загрозу громадському порядку, власності, правам і свободам громадян, встановленому порядку управління); 3) протиправність (діяння завжди посягає на загальнообов'язкові правила, встановлені тим чи іншим нормативним актом); 4) винність (має місце вина у формі умислу чи необережності); 5) адміністративна караність (винне діяння буде визнане адміністративним проступком тільки тоді, коли за його вчинення законодавством передбачено адміністративну відповідальність) [13, с. 485-486]. В. В. Галуцько, В. І. Курило, С. О. Короєд, О. Ю. Дрозд, І. В. Гиренко серед ознак адміністративного правопорушення називають протиправність, винність, адміністративну карність та суспільну небезпеку [14, с. 158].

З огляду на зазначене можна констатувати, що висвітлені наукові підходи до встановлення ознак адміністративного правопорушення критично не відрізняються, а загалом зводяться до виділення саме таких: 1) є діянням (вчиняється у двох можливих формах – дії або бездіяльності); 2) протиправність (спрямоване на порушення норм діючого національного законодавства); 3) винність (наявність вини обов'язкова, а її прояв можливий як умисно, так і через необережність); 4) суспільна шкідливість (заподіює або створює загрозу заподіяння шкоди об'єктам адміністративно-правової охорони); 5) адміністративна караність (невідворотне настання адміністративної відповідальності шляхом застосування до особи-правопорушника адміністративних стягнень) тощо.

Переходячи до з'ясування особливостей військових адміністративних правопорушень зазначимо, що станом на сьогодні єдиним зведеним нормативно-правовим актом, в якому не тільки закріплено та надано характеристику ряду військових адміністративних правопорушень, але й чітко визначено заходи адміністративної відповідальності за їх вчинення, є КУпАП. Особливостям військових адміністративних правопорушень, у тому числі визначенню меж адміністративної відповідальності за їх вчинення особами-правопорушниками, присвячено норми глави 13-Б Особливої частини КУпАП під відповідною назвою «Військові адміністративні правопорушення». З аналізу норм цієї глави видно, що військовим адміністративним правопорушенням притаманний спеціальний суб'єкт вчинення, серед яких: військовослужбовці, військовозобов'язані, резервісти під час проходження зборів.

Також важливо зазначити, що всі види військових адміністративних правопорушень об'єднує об'єкт посягання, яким є законодавчо встановлений порядок проходження військової служби. Специфіка проходження військової служби в нашій державі врегульована нормами окремого нормативно-правового акту – Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затвердженого указом Президента України від 10 грудня 2008 року № 1153/2008. У ньому визначено порядок проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України та регулюються питання, пов'язані з виконанням громадянами військового обов'язку в запасі [15].

Окремо необхідно зупинитися і на встановленні адміністративних стягнень за вчинення військових адміністративних правопорушень. З аналізу санкцій норм глави 13-Б Особливої частини КУпАП та з урахуванням вимог ст. 24 КУпАП [11], в якій закріплено перелік можливих видів адміністративних стягнень, до адміністративних стягнень за вчинення військових адміністративних правопорушень віднесені штраф або арешт з утриманням на гауптвахті. При цьому розмір штрафу або тривалість арешту з утриманням на гауптвахті залежать від особливостей вчиненого військового адміністративного правопорушення, що передбачене відповідної нормою глави 13-Б Особливої частини КУпАП.

Висновки. В результаті вивчення окремих підходів науковців щодо визначення поняття

«правопорушення» у теорії права, з урахуванням законодавчого визначення терміну «адміністративне правопорушення (проступок)», а також виходячи зі специфіки нормативного врегулювання проходження військової служби можна сформулювати авторське бачення на визначення військового адміністративного правопорушення. Пропонуємо від військовим адміністративним правопорушенням розуміти протиправне, винне (умисне або з необережності) діяння (у формі дії або бездіяльності), що посягає на законодавчо встановлений порядок проходження військової служби, вчинене спеціальним суб'єктом (військовослужбовцем, військовозобов'язаним, резервістом під час проходження зборів) та за яке передбачено накладення адміністративних стягнень у вигляді штрафу або арешту з утриманням на гауптвахті. Ознаки військових адміністративних правопорушень доцільно класифікувати на: 1) загальні, якими характеризуються всі без виключення адміністративні проступки (вчинення у формі дії або бездіяльності, протиправність, винність, караність, суспільна шкідливість); 2) спеціальні, тобто притаманні виключно військовим адміністративним правопорушенням (особливий об'єкт посягання, яким виступає законодавчо встановлений порядок проходження військової служби; спеціальний суб'єкт вчинення, яким може бути військовослужбовець, військовозобов'язаний, резервіст під час проходження зборів; специфікою адміністративних стягнень у вигляді штрафу або арешт з утриманням на гауптвахті тощо).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Mihail M. Burbyka, Alyona N. Klochko, Oleg N. Reznik. Coordinating Activity of the Prosecutor's Office in the Sphere of Criminality Prevention of Ukraine. *Look academic publishers*. 2016. Vol. 11. № 18. P. 11931–11941.
2. Bondarenko O., Reznik O., Garmash Y., Andriichenko N., Stohova O. Participation of Ukraine in International Cooperation against Corruption. *Amazonia investiga*. 2020. Volume 9. Issue 29. P. 407–416.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
4. Велика українська енциклопедія. Тематичний реєстр гасел з напрямку «Юридичні науки» / Укладачі: Бабка В. Л., Шумило М. М.; за ред. д. і. н., проф. Киридон А. М. К.: Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2017. 152 с.
5. Теорія держави та права: навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.]; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. К.: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
6. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
7. Кравчук С. Й. Основи теорії держави і права: навч. посібник. К.: Видавничий дім «КОНДОР», 2018. 192 с.
8. Теорія держави і права: навчальний посібник / Письменицький А. А., Гапотій В. Д., Попенко Я. В., Поліщук В. Г. Мелітополь: ФО-П Однорог Т. В., 2017. 298 с.
9. Теорія держави і права: підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.]; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 416 с.
10. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М. І. Козюбри. К.: Ваіте, 2015. 392 с.
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 80731-Х. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Додат. до № 51. Ст. 1122.
12. Адміністративне право України: Підручник / Ю. П. Битяк, В. М. Гарашук, О. В. Дьяченко та ін.; За ред. Ю. П. Битяка. К.: Юрінком Інтер, 2007. 544 с.
13. Адміністративне право України (загальна частина): навч. посіб. / [Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін.]; [Вид. 2-е, доп.] Львів: СПОЛОМ, 2021. 616 с.
14. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / [В. В. Галуцько, В. І. Курило, С. О. Короед, О. Ю. Дрозд, І. В. Гиренко, О. М. Єщук, І. М. Риженко, А. А. Іванищук, Р. Д. Саунін, І. М. Ямкова]; за ред. проф. В. В. Галуцька. Херсон: Грінь Д. С., 2015. 272 с.
15. Про Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України: указ Президента України від 10.12.2008 р. № 1153/2008. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153/2008>.

REFERENCES:

1. Burbyka, M.M., Klochko, A.N., Reznik, O.N. (2016). Coordinating Activity of the Prosecutors Office in the Sphere of Criminality Prevention of Ukraine. *Look academic publishers*. Vol. 11. № 18. 11931–11941. [in English].
2. Bondarenko, O., Reznik, O., Garmash, Y., Andriichenko, N., Stohova, O. (2020). Participation of Ukraine in International Cooperation against Corruption. *Amazonia investiga*. Volume 9. Issue 29. 407–416. [in English].
3. Busel, V.T. (Ed.) (2005). *Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (z dod. i dopov.)*. [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language (with supplements and supplements)]. 1728. [in Ukrainian].

4. Kyrydon, A. M. (Ed.), Babka, V. L., Shumylo, M. M. (2017). Velyka ukrainska entsyklopediia. Tematychnyi reiestr hasel z napriamu «Iurydychni nauky». [Great Ukrainian encyclopedia. Thematic register of slogans from the field of "Legal Sciences"]. 152. [in Ukrainian].
5. Husariiev, S.D., Tykhomyrov, O.D. (Eds.), Bilozorov, Ye.V., Vlasenko, V.P., Horova, O.B., Zavalnyi, A.M., Zaiats, N.V. (2017). Teoriia derzhavy ta prava. [Theory of the state and law]. 320. [in Ukrainian].
6. Topolevskiy, R. B., Fedina, N. V. (2020). Teoriia derzhavy i prava. [Theory of the state and law]. Navch. posibnyk. 268. [in Ukrainian].
7. Kravchuk, S. Y. (2018). Osnovy teorii derzhavy i prava. [Basics of the theory of the state and law]. 192. [in Ukrainian].
8. Pysmenytskyi, A. A., Hapotii, V. D., Popenko, Ya. V., Polishchuk, V. H. (2017). Teoriia derzhavy i prava. [Theory of the state and law]. 298. [in Ukrainian].
9. Bandurka, O.M. (Ed.), Holovko, O.M., Perederii, O.S. (2018). Teoriia derzhavy i prava. [Theory of the state and law]. Pidruchnyk. 416. [in Ukrainian].
10. Koziubra, M.I. (Ed.) (2015). Zahalna teoriia prava. [General theory of law]. Pidruchnyk. 392. [in Ukrainian].
11. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia. (1984, December 7). [Code of Ukraine on administrative offenses]. №80731-X. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainiskoi RSR. Dodat. do № 51. 1122. [in Ukrainian].
12. Bytiak, Yu.P. (Ed.), Harashchuk, V.M., Diachenko, O.V. (2007). Administratyvne pravo Ukrainy. [Administrative law of Ukraine]. Pidruchnyk. 544. [in Ukrainian].
13. Ostapenko, O. I. Kovaliv, M. V., Yesimov, S. S. (2021). Administratyvne pravo Ukrainy (zahalna chastyna). [Administrative law of Ukraine (general part)]. Navch. posib. Vyd. 2-e, dop. 616. [in Ukrainian].
14. Halunko, V.V. (Ed.), Kurylo, V.I., Koroied, S.O., Drozd, O.Iu., & Yamkova, I.M. (2015). Administratyvne pravo Ukrainy. T.1. Zahalne administratyvne pravo. [Administrative law of Ukraine. T.1. General administrative law]. Navchalnyi posibnyk. 272. [in Ukrainian].
15. Pro Polozhennia pro prokhozhdennia hromadianamy Ukrainy viiskovoi sluzhby u Zbroinykh Sylakh Ukrainy. (2008, December 10). [On the Regulations on Military Service in the Armed Forces of Ukraine by Citizens of Ukraine]. Ukaz Prezidenta Ukrainy № 1153/2008. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153/2008> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 9.05.2024

УДК 342.922

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-16-119-124

Бондарь Александр Володимирович,
аспірант кафедри права та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
obondar@cuspu.edu.ua
ORCID ID: 0009-0002-1234-9798

ЮРИДИЧНІ ГАРАНТІЇ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ: АДМІНІСТРАТИВНИЙ АСПЕКТ

Стаття присвячена аналізу юридичних гарантій доступу до публічної інформації.

Актуалізовано, що однією з головних проблем становлення й розвитку правової держави є забезпечення відкритості діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Сама по собі відкритість проявляється в довірі громадян до органів публічної адміністрації шляхом забезпечення всіх наявних гарантій доступу до інформації про їх діяльність.

У статті досліджено наукові погляди щодо сутності юридичних гарантій. Перераховано та проаналізовано всі гарантії доступу до публічної інформації, передбачені Законом України «Про доступ до публічної інформації».

Серед них, обов'язок розпорядників інформації надавати та оприлюднювати інформацію, крім випадків, передбачених законом; визначення розпорядником інформації спеціальних структурних підрозділів або посадових осіб, які організують у встановленому порядку доступ до публічної інформації, якою він володіє; максимальне спрощення процедури подання запиту та отримання інформації; доступ до засідань колегіальних суб'єктів владних повноважень, крім випадків, передбачених законодавством; здійснення парламентського, громадського та державного контролю за дотриманням прав на доступ до публічної інформації; юридична відповідальність за порушення законодавства про доступ до публічної інформації.

Визначено чинники, що вплинули на реалізацію гарантій доступу до засідань колегіальних суб'єктів владних